

explainer

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΊΔΡΥΜΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
HELLENIC FOUNDATION FOR EUROPEAN & FOREIGN POLICY

Από την αποτροπή στην ευρωπαϊκή ισχύ : Τι σημαίνει πραγματικά η Νέα Αμυντική Συμφωνία Ελλάδας-Γαλλίας;

19 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2026
#009/26

Η Αμυντική Συμφωνία Ελλάδας-Γαλλίας που θα υπογραφεί την άνοιξη του 2026 προσφέρει διευρυμένο και αναβαθμισμένο πλαίσιο στρατιωτικής συνεργασίας στρατηγικής σημασίας και ενίσχυσης αμυντικών δυνατοτήτων.

Έρχεται ως συνέχεια της στρατηγικής συνεργασίας στα θέματα ασφάλειας και άμυνας που υπεγράφη στις 28.09.2021 και είχε αρχικό στόχο την εμβάθυνση της πολιτικής συνεργασίας και της άμυνας ανάμεσα στις δυο χώρες.

Η αναβάθμιση αυτή οφείλεται σε τρεις λόγους: η άριστη διμερής συνεργασία και οι ευνοϊκές διμερής συνθήκες (φρεγάτα Κίμων, Rafale), η άνοδος των εντάσεων στην Ανατολική Μεσόγειο, και η επιτάχυνση της συγκρότησης μιας αυτόνομης Ευρωπαϊκής Άμυνας σε επίπεδο ικανοτήτων και στρατιωτικών επιχειρήσεων.

Εμπεριέχει τρεις βασικές αναβαθμίσεις:

- **Η επαναβεβαίωση και η ενίσχυση της ρήτρας αμοιβαίας συνδρομής** με ρητή δέσμευση για παροχή βοήθειας σε περίπτωση ένοπλης επίθεσης εντοπισμένη από κοινού, με δυνατότητα χρήσης βίας. Προσεγγίζει ως προς αυτό το άρθρο 47(2) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 5 του NATO εάν και πιο εντοπισμένο και πιο λειτουργικό (δυο κράτη, ad hoc μηχανισμού).
- **Η διεύρυνση της στρατιωτικής και βιομηχανικής συνεργασίας** υπερβαίνει το στενό πλαίσιο των εξοπλιστικών προμηθειών και της μεταφοράς τεχνολογίας (ναυτική συνεργασία/φρεγάτες, αεροπορική/Rafale, βιομηχανική/συμβάσεις εξοπλισμού). Αποκτά πιο συστημικό χαρακτήρα με την ανάπτυξη ειδικών βιομηχανικών συνεργασιών και καινοτόμων συστημάτων, κοινή έρευνα, ανταλλαγή τεχνολογίας και συμπαραγωγή. Προβλέπεται ενισχυμένη και θεσμοθετημένη συνεργασία στην αεράμυνα, στα διαστημικά και δορυφορικά συστήματα, στα μη επανδρωμένα συστήματα, στον ηλεκτρονικό πόλεμο και στην προηγμένη αντιπυραυλική και αντιαεροπορική άμυνα καθώς και η συνεργασία σε αναδυόμενους τομείς όπως η κυβερνοάμυνα και το διάστημα.
- **Η ενίσχυση της επιχειρησιακής ικανότητας** μέσω κοινών ασκήσεων και συνεκπαιδεύσεων, ενοποίηση ναυτικών και αεροπορικών δυνατοτήτων, μηχανισμοί διαβούλευσης, κοινός επιχειρησιακός σχεδιασμός, παροχή υλικοτεχνικής υποστήριξης. Η μετατόπιση αυτή αποσκοπεί σε μεγαλύτερη διαλειτουργικότητα και επιχειρησιακή αποτρεπτική σύμπραξη, μείωση της επιχειρησιακής αβεβαιότητας με στόχο την σταθερότητα στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Οράματα και Οφέλη

Για τη Γαλλία, η συμφωνία συνιστά πρότυπο και δοκιμασία για την προώθηση της ευρωπαϊκής άμυνας μέσα από απτά και συγκεκριμένα βήματα. Κατ' επέκταση λειτουργεί ως ευρωπαϊκό πολιτικό εργαλείο ενισχύοντας πρακτικά και επιχειρησιακή τη στρατηγική της αξιοπιστία ως ευρωπαϊκής δύναμης ικανής να παρέχει ουσιαστικές εγγυήσεις ασφάλειας. Συνιστά έμπρακτη απόδειξη στρατηγικής αυτονομίας και ικανότητας προβολής ισχύος της ως θεμελιώδους πυλώνα της αμυντικής της πολιτικής (έθνος πλαίσιο, πυρηνική δύναμη). Και καταδεικνύει ότι η Γαλλία δύναται να αναλάβει ενεργό και σταθεροποιητικό ρόλο στην Ανατολική Μεσόγειο που συγκεντρώνει κρίσιμα ενεργειακά ζητήματα, αυξανόμενη στρατιωτικοποίηση, ρωσική διείσδυση, αμερικανική παρουσία και περιφερειακές εντάσεις.

Η βιομηχανική και στρατιωτική ενοποίηση στο πλαίσιο της συμφωνίας επιτρέπει στη Γαλλία να συμβάλει στη διαμόρφωση και τη δομική εδραίωση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας, μέσω της ενοποίησης των βιομηχανικών αλυσίδων, της ενίσχυσης της διαλειτουργικότητας και της εμβάθυνσης της συνεργασίας. Η προσέγγιση αυτή θεμελιώνεται στην επιχειρησιακή αξιοπιστία,

στην πραγματική ικανότητα και στην αποτελεσματική διαλειτουργικότητα των ενόπλων δυνάμεων. Παράλληλα η συμφωνία διευκολύνει την πρόσβαση της σε ελληνικές στρατιωτικές υποδομές.

Τέλος η συμφωνία αποτελεί βήμα περαιτέρω ενίσχυσης της διμερούς στρατιωτικής συνεργασίας. Επιτρέπει την εμβάθυνση της σχέσης της με την Ελλάδα, καίριο σύμμαχο στην περιοχή, ενισχύοντας παράλληλα τον ευρωπαϊκό πυλώνα της συμμαχίας και την αξιοπιστία της συλλογικής αποτροπής σε μια συγκυρία όπου οι Ευρωπαίοι καλούνται να αναλάβουν αυξημένες ευθύνες στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας. Για τη Γαλλία, η Ελλάδα είναι ένας σταθερός και στρατηγικά αξιόπιστος σύμμαχος στην ΕΕ και στο ΝΑΤΟ καθώς και ένας περιφερειακός πυλώνας στήριξης στον ιδιαίτερα ρευστό και ασταθές γεωπολιτικό περιβάλλον της Ανατολικής Μεσογείου.

Για την Ελλάδα, η αμυντική συμφωνία με τη Γαλλία - ως κεντρικός πυρήνας την ευρωπαϊκής άμυνας με ανεπτυγμένη αμυντική βιομηχανία, ρόλο έθνους-πλαισίου σε επιχειρήσεις και πυρηνική αποτρεπτική ικανότητα - ενισχύει την συνεισφορά της στην διαμόρφωση της ευρωπαϊκής άμυνας. Της προσδίδει αυξημένες ευρωπαϊκές εγγυήσεις, αποτρεπτική αξιοπιστία, και την δυνατότητα ένταξης σε ένα ευρωπαϊκό τεχνολογικό και επιχειρησιακό οικοσύστημα. Την αγκυρώνει στην διαμόρφωση ενός συνεκτικού νότιου πυλώνα της ευρωπαϊκής άμυνας.

Ταυτόχρονα λειτουργεί ως μηχανισμός εξισορρόπησης ισχύος στην Ανατολική Μεσόγειο. Περιορίζει την σχετική στρατηγική απομόνωση της στο νότιο άκρο της Ευρώπης αποστέλλοντας ισχυρό μήνυμα. Ενισχύει την διαπραγματευτική της θέση σε περιβάλλον αυξημένης γεωπολιτικής ρευστότητας (Εγγύς Ανατολή, Σαχέλ, Τουρκία).

Η ρήτρα αμοιβαίας συμπαράστασης είναι καίριας σημασίας για την Ελλάδα γιατί είναι πιο άμεσα λειτουργική σε σχέση με το άρθρο 5 του ΝΑΤΟ (πολιτικά ανεφάρμοστο για διένεξη ανάμεσα σε δυο κράτη μέλη) ή το άρθρο 42(7) της ΣΕΕ (πολιτική συναίνεση, πολιτική βούληση). Πόσο μάλλον όταν η Γαλλία υπήρξε το μοναδικό ευρωπαϊκό κράτος που στάθηκε στο πλάι της σε περιόδους ένταξης στο άμεσο γεωπολιτικό της περιβάλλον.

Περιορισμοί και διδάγματα

Παρά την ισχυρή ρήτρα αμοιβαίας συνδρομής, η αναφορά σε « όλα τα κατάλληλα μέσα » δεν συνεπάγεται αυτόματη στρατιωτική αντίδραση. Για την Γαλλία, η ρήτρα λειτουργεί κυρίως ως εργαλείο αποτροπής και ισχυρό πολιτικό σήμα ευρωπαϊκής αξιοπιστίας. Συμβάλλει στην σταθερότητα της περιοχής χωρίς να συνιστά μηχανισμό αυτόματης κλιμάκωσης.

Η ενεργοποίησή της περιορίζεται αυστηρά σε περίπτωση σαφώς προσδιορισμένης ένοπλης επίθεσης, με αποκλεισμό « γκρίζων ζωνών », αμφισβητούμενων θαλάσσιων οριοθετήσεων ή περιστατικών χαμηλής έντασης. Η τελική απόφαση παραμένει πολιτική, με δυνατότητα αναλογικής και κλιμακωτής αντίδρασης, ώστε να αποτραπεί ανεξέλεγκτη κλιμάκωση, ιδίως έναντι συμμάχου του ΝΑΤΟ.

Επίσης, η εμβάθυνση της αμυντικής συμφωνίας Ελλάδας-Ισραήλ και οι οικονομικο-ενεργειακές συμφωνίες Ελλάδας-ΗΠΑ τροφοδοτούν στα γαλλικά κέντρα λήψης αποφάσεων προβληματισμούς για την συνοχή της αμυντικής διαλειτουργικότητας, την ευρωπαϊκή βιομηχανική βάση, και την ευρωπαϊκή προτίμηση στο πλαίσιο της επιδίωξης ευρωπαϊκής στρατηγικής αυτονομίας.

Γι' αυτό και οι Ευρωπαίοι εταίροι της Ελλάδας θα πρέπει να διαπιστώσουν ότι υφίσταται μια συνειδητή, διαρκής και προτεραιοποιημένη προσήλωση της Ελλάδας στην ενίσχυση μιας αυτόνομης και στρατηγικής Ευρώπης της άμυνας.